

LBRIS

We know
books

Sfântul Iustin Popovici

Învățăături alese

Traducere din limba greacă:

pr. Ioan Ardelean

EDITURA ECUMENIȚA

2023

Notă a editorului grec	7
Scurtă biografie a Sfântului Iustin Popovici	9
Evenimente deosebite din viața lui	14
Câteva dezvăluiri și amintiri legate de Sfântul Iustin Popovici	22
Nu este îngăduit ca cei nebotezați să se împărtășească cu Sfintele Taine	24
Învățăături de Dumnezeu inspirate și mântuitoare ale Sfântului Iustin Popovici	33
Teze bine fundamentate ale lui, referitoare la curente antihristice contemporane	49
Fragmente din scrisorile lui	58
Inima lumii, creată capabilă spre a fi văzătoare de Hristos	58
Credința ortodoxă – cea mai mare bogăție	59
Creșterea sau dezvoltarea dumnezeiesc-omenească	62

Fragmente din predicile lui	68
Predică în Vinerea Mare	80
Omul și Dumnezeu-Omul	91
Filosofia antihristului	104
Civilizație antropică și teantropică	106
Educația dumnezeisc-omenească sau teantropică	110
Ieșire din toate impasurile	113
 Despre Ortodoxie și despre „ecumenism”	 116
 Buchet duhovnicesc de cuvinte înțelepte. În loc de concluzii	 125

Distribuție:
S.C. Egumenița S.R.L.
tel./fax: 0236-326.730
e-mail : editura@egumenita.ro
www.egumenita.ro

Troparul Sfântului Iustin Popovici*glasul al optulea*

La dulceața și la nectarul Ortodoxiei i-ai făcut părtași pe credincioși, părinte Iustine, arătându-te în inimile lor ca o comoară, prin viața și prin virtuțile tale, de Dumnezeu înțelepțite, fiind ca o carte vie a Duhului, pentru aceasta roagă-te să aibă parte de răspuns bun la judecată toți cei care te laudă.

Condacul*glasul al optulea*Podobie: *Apărătoare Doamnă...*

Ți-ai chivernisit viața în chip dumnezeiesc-omesc, ca măsură avându-L în toate pe Dumnezeu, și ai ajuns la înălțimea teologiei, iar acum, sălășluit fiind împreună cu Cuvântul Cel iubit de tine, dă-ne nouă harul mijlocirilor tale, Sfinte, celor ce strigăm: Bucură-te, părinte de Dumnezeu înțelepțite!

Megalinarie

Bucură-te, tâlcuitorul dogmelor Sfinților Părinți, următor întru totul al acestora, cel ce ești ca o altă gură a Sfântului Apostol Pavel și prieten al Sfântului Ioan Gură de Aur, o, părinte Iustine, împreună-locuitorule cu Sfinții.

„Toate dă-le pentru Hristos, însă pe Hristos nu Îl da pentru nimic.”

„Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni pe voi.” (Matei 11, 28)

Notă a editorului grec

Din perioada studiilor noastre la Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității *Aristotel* din Tesalonic (1967-1971), am auzit despre personalitatea ascetică, patristică, sfântă și mărturisitoare a arhimandritului Iustin Popovici al Sfintei Mănăstiri Celie, din cadrul Bisericii Ortodoxe Sârbe.

De atunci și până în prezent am publicat diferite texte ale lui vrednice de luat aminte, în revista *Sfântul Nectarie, făcătorul de minuni*, în Tesalonic. În anul 1974 am tipărit cartea lui, *Biserica Ortodoxă și ecumenismul*, precum și alte volume cu învățăturile lui de Dumnezeu înțelepțite.

Însă, datorită faptului că textele marelui Sfânt Părinte Iustin Popovici, contemporanul purtător de Duh și învățător al Bisericii Ortodoxe a lui Hristos, sunt limpede precum cristalul, sfinte și duhovnicești și mai ales actuale, împotriva pan-ereziei ecumenismului, sunt tipărite câteva în mod reprezentativ în această carte succintă, pentru informarea corectă, întărirea și apărarea noastră, ca ele să constituie o busolă necesară pentru călătoria ortodoxă pe marea vieții acesteia, împreună cu toți Sfinții.

Scurtă biografie a Sfântului Iustin Popovici

Cuviosul și de Dumnezeu purtătorul părintele nostru Iustin s-a născut în data de 25 martie 1894, în zorii zilei Bunei Vestiri, în orașul Vranje din sudul Serbiei. Tatăl lui se numea Spiridon, iar mama lui, Anastasia. La botez el a primit numele de Blagoje (de la Blagovesnik, numele sârbesc al praznicului Bunei Vestiri). Familia tatălui său a fost de tradiție preotească, ea dând Bisericii Ortodoxe cel puțin șapte clerici. Acest lucru e vădit, de altfel, și în numele de familie *Popovici*, care înseamnă *fiul preotului*.

Încă de când era mic copil el mergea adesea cu părinții lui în pelerinaj la Sfântul Prohor, făcătorul de minuni, aflat la mănăstirea Pcinjsky din apropiere, unde a și văzut cu ochii lui vindecarea mamei lui de o boală gravă.

Un al doilea izvor de evlavie pentru micul Blagoje a fost citirea repetată a Evangheliei, de la vârsta de 14 ani, dar și trăirea lui ascetică, până la sfârșitul vieții lui pământești.

Al treilea izvor de inspirație pentru micul Blagoje a devenit citirea Sinaxarelor și, mai târziu, a operelor Sfinților Părinți ai Bisericii. El însuși spunea în acest sens: *Ortodoxia este mai întâi de toate trăire și desigur trăire cuvioasă, ascetică, iar apoi este învățătură și desigur*

învățătură de viață, de har, care nu are nimic din învățăturile moarte ale scolasticismului și ale raționalismului și protestantismului. Ortodoxia are propria ei metodologie și pedagogie: Viețile Sfinților.

Din fire el fiind iubitor de înțelepciune și însetat de cele dumnezeiești, dar și de cunoașterea omenească, micul Blagoje s-a înscris în anul 1905 la Seminarul Teologic *Sfântul Sava* din Belgrad, unde s-a învrednicit să îl aibă profesor și pe luminatul Sfânt Nicolae Velimirovici. A absolvit Facultatea de Teologie în anul 1914, dar apoi a început Primul Război Mondial și a fost înrolat în armată ca infirmier.

În data de 1 ianuarie a primit tunderea monahală și numele Sfântului Iustin Martirul și Filosoful. În anul 1919, când, după terminarea războiului, s-a întors în țara sa, a fost numit ca profesor de teologie la Sremsky Karloviț. În scurt timp s-a mutat la Atena, ca să își ia în final acolo diploma de doctorat în patrologie, în anul 1926, cu tema: *Problema persoanei și a cunoașterii la Sfântul Macarie Egipteanul*. A cunoscut foarte bine limbile: slava veche, greaca veche, latina, rusa, greaca nouă, engleza, germana și franceza.

În următorii ani a lucrat la Seminariile teologice din Karlovitz, Prezen și la mănăstirea Vitola. În perioada 1930-1931, Biserica Ortodoxă Sârbă l-a trimis, împreună cu mitropolitul Iosif, în misiune ortodoxă în Cehoslovacia. În anul 1931 a fost ales ca episcop al nou înființatei episcopii a Carpatiei, însă din smerenie nu a acceptat acea funcție.

În timpul ocupației germane naziste, părintele Iustin s-a aflat în diverse mănăstiri și periodic la Belgrad, împărtășind soarta poporului său. Prin instalarea noii

puteri comuniste în Cehoslovacia, în anul 1945, părintele Iustin Popovici a fost izgonit de la Universitatea din Belgrad, împreună cu alți 200 de profesori universitari.

În anul 1946 a fost arestat în mănăstirea Sukovo Pirot, în sudul Serbiei și a fost întemnițat. Puțin a lipsit să nu fie executat de regimul comunist ca *dușman al poporului*, dar a fost salvat în ultimul moment de către patriarhul Gavriil al Serbiei, care a cerut eliberarea lui.

Prigonit și izgonit de la Universitate și lipsit de drepturile lui omenești, religioase și politice, părintele Iustin a trăit de fapt închis în mica mănăstire de maimci, cu hramul *Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil*, de la Celie, lângă orașul Valjevo. Însă chiar și acolo autoritățile politice nu îl lăsau în pace, liniștit. Dincolo de urmărirea continuă și asfixiantă, continue erau și interogatoriile părintelui Iustin de către conducerea politică din Valjevo.

În pofida acestor condiții grele și cumplite, părintele Iustin s-a rugat neîncetat, a intrat în legătură cu cei care aveau curajul să îl viziteze, și-a continuat lucrarea lui misionară și a scris continuu, aproape fără să se oprească, ocupându-se cu cercetarea operelor iubiților Sfinți Părinți și a Sinaxarelor.

Slujea Sfânta Liturghie zilnic, ținea post negru în fiecare zi de vineri din timpul anului, precum și în prima săptămână a posturilor mari ale anului bisericesc, dar și toată Săptămâna Mare a Sfințelor Pătimiri ale Domnului; de asemenea ținea și alte posturi, în afară de cele rânduite de Biserică. Urmând cu credincioșie rânduiala monahală multiseculară, săvârșea toate slujbele de zi și de noapte și pomenea la Dumnezeuiasca

Liturghie sute de nume, care i se dădeau fie verbal, fie prin intermediul scrisorilor.

Cu toată izolarea lui strictă de către autoritățile politice, faima lui s-a extins repede și a depășit granițele Serbiei, astfel că îl vizitau nu numai sârbi din diverse regiuni ale țării, ci și mulți greci și alți ortodocși, din alte neamuri.

După ce s-a adâncit în mod practic în lucrările Sfinților Părinți ai Bisericii, părintele Iustin a făcut ca acest studiu al lui să dea roade prin operele lui, în care se vedește profunzimea lui teologică, dar și harul și talantul lui scriitoricesc.

Înșușirile caracteristice ale strădaniei și operei lui sunt două, ele fiind întâlnite în toate lucrările sale, de la cea mai succintă până la cea mai extinsă și de la cea mai profundă până la cea mai simplă în exprimarea pe înțelesul mirenilor. Prima însușire este iubirea lui față de Persoana *Dumnezeu-Omului Hristos*. Probabil că aceasta este cea mai des întâlnită expresie în opera lui scrisă.

În jurul *Dumnezeu-Omului* se concentrează toate, din el izvorăsc toate cele bune și spre El se îndreaptă toate în cadrul timpului și al istoriei, dar și al eshatologiei.

A doua însușire, la fel de importantă ca și prima, este grija lui ca să nu se abată de la linia lipsită de greșeală a Sfinților Părinți, de Dumnezeu purtători, ai Răsăritului ortodox. Părintele Iustin, cel cu totul plin de iubire, este în același timp și în mod diacronic (continuu) teologul zelotist (adică plin de râvnă sfântă), de neînduplecat și de neabătut de la cele ale credinței ortodoxe și ale rânduielii bisericești.

În perioada 1932-1935 a scris lucrarea în două volume: *Filosofia ortodoxă a Adevărului*, cunoscuta lui *Dogmatică*, care i-a adus apoi catedra de Teologie Dogmatică la Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității din Belgrad.

Al treilea volum a fost tipărit în anul 1978, cu puțină vreme înainte de adormirea lui în Domnul. De către mulți cercetători contemporani ea este considerată ca fiind cea mai completă *Dogmatică ortodoxă* și deja a fost tradusă în limba franceză (și în limba română - n. trad.) și se află în curs de traducere în limba engleză și în limba neo-greacă.

O altă lucrare monumentală a părintelui Iustin este *Viețile Sfinților*, în 12 volume, și *Interpretarea Noului Testament*, în 7 volume. Mănăstirea Celie deja a început să editeze *Operele lui complete*, care sunt 40 de volume, dintre care au fost tipărite până acum aproximativ 30 de volume. Din opera acestei mari personalități contemporane, a marelui mărturisitor și învățător al Ortodoxiei luptătoare, sunt transpuse în această carte câteva fragmente.

Părintele Iustin a adormit în Domnul în data de 25 martie 1979, în Sfânta Mănăstire Celie, în ziua praznicului Bunei Vestiri, care era și ziua lui de naștere.

Evenimente deosebite din viața lui

Simțăminte de iubire și de rugăciune ale părintelui Iustin Popovici față de Sfântul Ioan Gură de Aur

„Am un sentiment de apropiere milostivă a Sfântului Ioan Gură de Aur față de mine, cel mult păcătos. Sufletul meu este înălțat spre acesta cu rugăciune: întărește-mă în rugăciune prin puterea ta rugătoare, învrednicește-mă să mă nevoiesc cu luptele tale duhovnicești. Pacea și tăcerea cerului pășește și intră în sufletul meu și mă cuprinde bucuria, pentru că îl am lângă mine pe Sfântul Ioan Gură de Aur” (notă scrisă în calendarul lui, din anul 1923).

De asemenea și aceasta: *„Iubite și dorite părinte Ioane Gură de Aur, fiecare gând al meu către tine este pentru mine o mare sărbătoare și bucurie, o desfătare și o mângâiere duhovnicească, călăuzitoare, purtătoare de grijă, de sănătate și de înviere. Sfântul Ioan Gură de Aur este răsăritul veșnic de soare al sufletului meu și al întregii Biserici Ortodoxe. Aceasta este persoana celui mai iubit mijlocitor. El este limba de Dumnezeu dăruită cea mai bine vorbitoare a cerului și a pământului, prin care pământul înfățișează cerului suspinele lui, durerile lui, nădejțile și rugăciunile lui”.*

Părintele Iustin a clădit o biserică închinată Sfântului Ioan Gură de Aur, sau mai bine zis lui Hristos, Care era viu în acest Sfânt și prin intermediul căruia lucra și vorbea.

O arătare în vis a Sfântului Ioan Gură de Aur, destul de îndepărtată ca timp față de aceasta, de care a avut parte părintele Iustin, ne arată o față a acestei taine proprii, duhovnicești și sfinte, despre care părintele Iustin Popovici ne-a lăsat o descriere, ca mărturie personală (în jurnalul lui – o mică carte de rugăciuni): „În ajunul sărbătorii Sfântului Prooroc Ieremia, 1 mai 1955, în regiunea Leskovaț - notează el – văd la miezul nopții, în vis, pe Sfântul Ioan Gură de Aur, cu un felon arhieresc strălucitor ca aurul și cu o Evanghelie de mare preț, de aur, în mâinile lui, că vine către mine și eu că alerg să mă întâlnesc cu el. Cad la picioarele lui și îi sărut veșmintele și picioarele. Iar acesta, cu seriozitate arhierască, așază Sfânta Evanghelie pe capul meu și citește. Când a terminat citirea, eu l-am întrebat cu bucurie ce a citit și el mi-a răspuns: Din cartea mea proprie de rugăciuni. Am simțit atunci o bucurie preadulce și de nedescris în suflet. M-am trezit cu aceeași dispoziție sufletească. Această desfătare plină de bucurie și indescriptibilă veselie a durat mult timp”.

Asemănătoare cu această experiență și în același timp și independentă de ea este și mărturia unui fiu duhovnicesc al părintelui Iustin, care în toamna anului 1966 a văzut în vis următoarea vedenie: l-a văzut pe Sfântul Ioan Gură de Aur în chilia părintelui arhimandrit Iustin Popovici, iar în vreme ce părintele Iustin făcea metanii, Sfântul Ioan Gură de Aur îl binecuvânta și spunea astfel: *acesta este cel bineplăcut mie*.

Astfel era călăuzit acest ascet iubitor de Dumnezeu și iubit de Hristos-Fiul lui Dumnezeu, înainte de toți ceilalți călăuzitori și învățători ai lui, pentru că era îndrumat prin luminarea Sfântului Duh, în vreme ce era cu totul predat sau afierosit lui Hristos, Dumnezeu-Omul,

avându-i ca îndrumători siguri ai pașilor lui pe Sfinții Părinți ai Bisericii Ortodoxe, adică pe Sfinții lui Dumnezeu, pentru care nutrea o asemenea iubire și cinstire încât acestora își afierosise întreaga lui viață, cercetând și învățând și pe alții credința lor, experiența lui, dar și vestea plină de bucurie făcută de ei despre Hristos, Dumnezeu-Omul...

Întreaga lui viață părintele Iustin Popovici a trăit-o împreună cu Sfinții lui Dumnezeu, așa cum spunea mereu, sfătuia și mărturisea, împreună cu Sfântul Apostol Pavel.

În anul 1935, apărându-se în cadrul unui proces, părintele Iustin Popovici a spus următoarele cuvinte mărturisitoare: „*Domnilor, deși domnul Damianovici Îl renegă pe Domnul Iisus Hristos și Sfânta Lui Evanghelie, totuși astăzi în fața voastră a tuturor se împlinește o profeție: «vă vor da pe mâna sinedriștilor... la dregători și la regi veți fi duși pentru Mine, spre mărturie lor...» (Matei 10, 17-18). Astfel e aici această Evanghelie a lui Hristos, care dă roade și își arată autenticitatea ei... În ceea ce mă privește pe mine, eu sub soare nu mă tem de nicio condamnare, decât de cea a lui Hristos. Dacă este nevoie să sufăr de dragul Domnului meu, este un lucru acceptat de mine și sunt pregătit pentru el”.*

Orice este al lui Hristos este piatră de poticnire și de sminteală. Revista *Viața creștină* (este vorba de o revistă pe care o publica părintele Iustin Popovici) știe ce vrea și ce urmărește: ceea ce dorește și Biserica cea Una, Sfântă, Sobornicească și Apostolească. De aceea ea i-a revoltat pe cei care cu bună știință se împotrivesc